

Stadsbyggnadsnämndens arbetsutskott

Datum
2023-05-16

SBNAU § 59

Dnr REMISSER.2023.12

Remiss - Boverkets förslag till föreskrifter om översiktsplan 2022/2787)

BESLUTStadsbyggnadsnämndens **arbetsutskott** beslutar**att** godkänna föreliggande skrivelse,**samt att** sända ärendet till kommunstyrelsen för beslut**Ärendeberedning**

Boverket vill ha synpunkter på "Boverkets förslag till föreskrifter om översiktsplan med konsekvensutredning". Synpunkterna ska ha kommit in till Boverket senast den 25 augusti 2023. Svaren bör lämnas via e-post till remiss@boverket.se med diarienummer 2787/2022. Remissen har inkommit till Stadsledningskontoret som har remitterat den till stadsbyggnadsförvaltningen. Yttrande skall lämnas till juridiska avdelningen senast: 2023-05-23.

ÄRENDEBESKRIVNING

Boverket har tagit fram ett förslag till föreskrifter för översiktsplan som preciserar kraven i 2 kap. 5 c § plan- och byggförordningen (2011:338), PBF. Föreskrifterna ska stötta kommuner i hur de ska uppfylla kraven i förordningen vad gäller framtagandet av översiktsplaner. Skyldigheterna enligt 2 kap. 5 c § plan- och byggförordningen (2011:338) gäller inte i de fall kommunen bedömer att lägesbestämd digital information äventyrar rikets säkerhet.

Föreskrifterna innehåller regler om hur informationen i en digital översiktsplan ska definieras och identifieras. De nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 maj 2024. Föreskrifterna blir dock inte obligatoriska att tillämpa förrän på översiktsplaner som påbörjas efter 31 december 2026, då kravet i 2 kap. 5 c § PBF börjar gälla.

De nya föreskrifter föreslås i korthet innebära att:

- Hela översiktsplanen ska vara digital och lägesbestämd.
- Översiktsplanen föreslås innehålla följande 13 delar: utvecklingsinriktning, mark- och vattenanvändning, riksintressen, miljökvalitetsnormer, övriga förhållanden av väsentlig betydelse, bostadsförsörjning, mål, planer och program, landsbygdsutveckling i strandnära lägen, klimatrelaterade risker, avvikelser från regionplan, mellankommunala och regionala intressen, invändningar i länsstyrelsens granskningsyttrande samt konsekvenser.

Justerande sign

Utdragsbestyrkande

Datum
2023-05-16

- Utvecklingsinriktningen ska bestå av fyra kategorier
- Mark- och vattenanvändningen ska preciseras och lägesbestämmas. Över femtio olika användningar föreslås som kommunen kan välja bland.

Digital och lägesbestämd översiktsplan

Att översiktsplanen ska vara digital innebär att alla förslag ska ritas digitalt och kopplas till en databas. Syftet med att översiktsplanen ska vara digital och lägesbestämd är att det tydligt ska gå att utläsa vilka ställningstaganden som gäller för vilken plats i kommunen. Ett digitalt arbetssätt kräver programvara, programlicenser, viss kompetenshöjning samt support för upprättande av databaser. Boverket kommer att tillhandahålla en databasstruktur som följer kraven i föreskrifterna, men kommunens GIS-avdelning behöver anpassa databasen.

Innehållet i översiktsplanerna

Vad gäller innehållet i framtida översiktsplaner, föreslår Boverket i föreskrifterna, att översiktsplanerna ska bestå av 13 delar. Dessa delar täcker in allt som krävs för att uppfylla lagkravet.

Utvecklingsinriktning

En av delarna som översiktsplanen föreslås innehålla är utvecklingsinriktning. För kommunerna är detta en mycket viktig del av översiktsplanen, eftersom utvecklingsinriktningen beskriver de strategiska samband, utvecklingsinsatser och prioriteringar som anses vara särskilt viktiga för kommunens långsiktiga utveckling. Boverkets föreskrifter föreslår att utvecklingsinriktningen kan innehålla följande fyra kategorier;

- Bebyggelsestruktur
- Kommunikationer
- Grön- och blåstruktur
- Annan utvecklingsinriktning

Kommunen kan i sin redovisning av planen namnge utvecklingsinriktningen på annat sätt än som anges ovan. Kommunens benämning för utvecklingsinriktningen ska dock vara kopplad till en identifikation så att informationen blir utsökbar och möjlig att tillgängliggöra nationellt. Bestämmelsen innebär att innehållet i en översiktsplan kan identifieras på samma sätt för alla kommuner vilket bidrar till möjligheten att göra analyser och sammanställningar av planeringen för till exempel olika allmänna intressen.

Justerande sign			Utdragsbestyrkande
-----------------	--	--	--------------------

Stadsbyggnadsnämndens arbetsutskott

Datum
2023-05-16

Mark- och vattenanvändning

Även mark- och vattenanvändningen är en mycket viktig del av översiktsplanen. Översiktsplanen ska ange grunddragen för mark- och vattenområdets användning och vara vägledande för efterföljande planering och prövning. Det behöver därför anges specifikt för vilken enskild del av kommunen som ställningstagandena gäller.

Boverket föreslår över femtio olika användningar som kommunerna kan använda i sina översiktsplaner. Mark- och vattenanvändningarna omfattar användningar från mer övergripande karaktär till mer detaljerade för att kunna passa kommunernas olika behov. Om en kommun har mark- och vattenanvändningar som inte motsvarar någon av beskrivningarna som Boverket föreslår kan kommunen lägga till ytterligare mark- och vattenanvändningar som då identifieras som "Annan mark- och vattenanvändning". Annan mark- och vattenanvändning får endast användas när tillämpbar beskrivning saknas. Information om mark- och vattenanvändning ska vara lägesbestämd till den del av kommunen som användningen berör. Det innebär att information om mark- och vattenanvändning ska kopplas till ett eller flera specifika geobjekt.

Konsekvenser

Stadsbyggnadsförvaltningen kommer att behöva förändra sitt arbetssätt vid framtagandet av en framtida översiktsplan. En helt ny översiktsplan kommer att behöva tas fram från grunden eftersom den nuvarande översiktsplanen och fördjupningen av översiktsplanen för Landskrona tätort inte är digital och lägesbestämd. Gällande översiktsplan och fördjupningen innehåller inte heller de 13 olika delarna som Boverket föreslår samt har andra benämningar på utvecklingsinriktningarna.

Landskrona stad har redan den programvara som krävs för att översiktsplanen ska kunna göras digital och lägesbestämd, men leverantören behöver utveckla produkten för att den ska kunna uppfylla kraven. För stadsbyggnadsförvaltningen kommer kostnader för kompetenshöjning att tillkomma, detta i form av utbildning i programvaran för GIS-avdelningen och planavdelningen.

Vad gäller de ekonomiska konsekvenserna så bedömer Boverket att den kommunala finansieringsprincipen inte är tillämplig för denna författning, vilket innebär att staten inte kommer att justera stadsbidraget för täcka ökade kostnader för kommunerna. Detta beror på att kravet på att uppgifter i en översiktsplan ska kunna tillgängliggöras och behandlas digitalt redan är infört i plan- och byggförordningen (2011:338). Föreskrifterna reglerar endast grundläggande förutsättningar för hur översiktsplanens information ska kunna tillgängliggöras och behandlas digitalt.

Justerande sign			Utdragsbestyrkande
-----------------	--	--	--------------------

Stadsbyggnadsnämndens arbetsutskott

Datum
2023-05-16

Bedömning

En del kommuner har lyft fram att formkrav på översiktsplanen kan leda till ett överdrivet fokus på formalia, som tar fokus från planeringsfrågor. Arbetsmetodikerna vid framtagandet av översiktsplanen kommer att förändras, vilket under införandefasen förväntas innebära en högre tidsåtgång. Men stadsbyggnadsförvaltningen ser fördelar med ett enhetligt formkrav och bedömer att formkravet på sikt kan ge tids- och kvalitetsvinster i framtagandet av en översiktsplan, liksom vid tillämpningen av översiktsplanen. Tids- och kvalitetsvinsterna kommer dock bara ske om programvaruleverantörerna kan leverera en programvara som uppfyller kraven och som dessutom är användarvänlig. Landskrona stad har tillgång till en programvara, men det återstår fortfarande utveckling från leverantörens sida för att programvaran ska kunna uppfylla kraven.

Vad gäller innehållet i framtida översiktsplaner, föreslår Boverket i föreskrifterna, att översiktsplanerna ska bestå av 13 delar. Stadsbyggnadsförvaltningen bedömer att dessa delar kommer att täcka in det som krävs för att uppfylla lagkravet.

Även vad gäller utvecklingsinriktning ser stadsbyggnadsförvaltningen att de fyra föreslagna inriktningarna kommer att täcka in kommunens föreslagna utveckling. Det framgår inte om utvecklingsinriktningen ska vara lägesbestämd, detta skulle kunna förtydligas i föreskrifterna. Boverket föreslår över femtio olika mark- och vattenanvändningar som kommunerna kan använda i sina översiktsplaner, även här bedöms dessa vara tillräckliga för att visa föreslagen mark- och vattenanvändning. Skulle någon användning saknas, finns möjlighet för kommunerna att använda kategorin annan användning, vilket gör att detta inte anses vara någon begränsning.

Sammanfattningsvis är stadsbyggnadsförvaltningen positiv till de nya föreskrifterna vad gäller krav på digital och lägesbestämd översiktsplan, formkrav och innehåll. Enhetlig identifiering och beskrivning av översiktsplanens information underlättar för kommunerna att uppfylla de lagkrav som finns idag både vad det gäller innehållet i en översiktsplan och att översiktsplanen ska kunna tillgängliggöras och behandlas digitalt. Utan en enhetlig struktur på informationen måste varje kommun själv säkerställa att de uppfyller lagkraven. Stadsbyggnadsförvaltningen ser dock utmaningar i implementeringen eftersom utveckling av programvara är beroende av företagen som utvecklar programvarorna samt att Lantmäteriet håller på att ta fram en nationell informationsspecifikation om översiktsplan och att denna ännu inte finns på plats.

Beslut expedieras till

Stadsledningsförvaltningen stadsledningsforvaltningen@landskrona.se
Akt

Justerande sign			Utdragsbestyrkande
-----------------	--	--	--------------------

Datum
2023-05-03
Handläggare
JL

Er Referens
2787/2022
Vår Referens
REM.2023.12

REMISS – Boverkets förslag till föreskrifter om översiktsplan

ÄRENDEBEREDNING

Boverket vill ha synpunkter på ”Boverkets förslag till föreskrifter om översiktsplan med konsekvensutredning”. Synpunkterna ska ha kommit in till Boverket senast den 25 augusti 2023. Svaren bör lämnas via e-post till remiss@boverket.se med diarienummer 2787/2022. Remissen har inkommit till Stadsledningskontoret som har remitterat den till stadsbyggnadsförvaltningen. Yttrande skall lämnas till juridiska avdelningen senast: 2023-05-23.

ÄRENDEBESKRIVNING

Boverket har tagit fram ett förslag till föreskrifter för översiktsplan som preciserar kraven i 2 kap. 5 c § plan- och byggförordningen (2011:338), PBF. Föreskrifterna ska stötta kommuner i hur de ska uppfylla kraven i förordningen vad gäller framtagandet av översiktsplaner. Skyldigheterna enligt 2 kap. 5 c § plan- och byggförordningen (2011:338) gäller inte i de fall kommunen bedömer att lägesbestämd digital information äventyrar rikets säkerhet.

Föreskrifterna innehåller regler om hur informationen i en digital översiktsplan ska definieras och identifieras. De nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 maj 2024. Föreskrifterna blir dock inte obligatoriska att tillämpa förrän på översiktsplaner som påbörjas efter 31 december 2026, då kravet i 2 kap. 5 c § PBF börjar gälla.

De nya föreskrifter föreslås i korthet innebära att:

- Hela översiktsplanen ska vara digital och lägesbestämd.
- Översiktsplanen föreslås innehålla följande 13 delar: utvecklingsinriktning, mark- och vattenanvändning, riksintressen, miljökvalitetsnormer, övriga förhållanden av väsentlig betydelse, bostadsförsörjning, mål, planer och program, landsbygdsutveckling i strandnära lägen, klimatrelaterade risker, avvikelser från regionplan, mellankommunala och regionala intressen, invändningar i länsstyrelsens granskningsyttrande samt konsekvenser.
- Utvecklingsinriktningen ska bestå av fyra kategorier
- Mark- och vattenanvändningen ska preciseras och lägesbestämmas. Över femtio olika användningar föreslås som kommunen kan välja bland.

Digital och lägesbestämd översiktsplan

Att översiktsplanen ska vara digital innebär att alla förslag ska ritas digitalt och kopplas till en databas. Syftet med att översiktsplanen ska vara digital och lägesbestämd är att det tydligt ska gå att utläsa vilka ställningstaganden som gäller för vilken plats i kommunen. Ett digitalt arbetssätt kräver programvara, programlicenser, viss kompetenshöjning samt support för upprättande av databaser. Boverket kommer att tillhandahålla en databasstruktur som följer kraven i föreskrifterna, men kommunens GIS-avdelning behöver anpassa databasen.

Innehållet i översiktsplanerna

Vad gäller innehållet i framtida översiktsplaner, föreslår Boverket i föreskrifterna, att översiktsplanerna ska bestå av 13 delar. Dessa delar täcker in allt som krävs för att uppfylla lagkravet.

Utvecklingsinriktning

En av delarna som översiktsplanen föreslås innehålla är utvecklingsinriktning. För kommunerna är detta en mycket viktig del av översiktsplanen, eftersom utvecklingsinriktningen beskriver de strategiska samband, utvecklingsinsatser och prioriteringar som anses vara särskilt viktiga för kommunens långsiktiga utveckling. Boverkets föreskrifter föreslår att utvecklingsinriktningen kan innehålla följande fyra kategorier;

- Bebyggelsestruktur
- Kommunikationer
- Grön- och blåstruktur
- Annan utvecklingsinriktning

Kommunen kan i sin redovisning av planen namnge utvecklingsinriktningen på annat sätt än som anges ovan. Kommunens benämning för utvecklingsinriktningen ska dock vara kopplad till en identifikation så att informationen blir utsökbar och möjlig att tillgängliggöra nationellt. Bestämmelsen innebär att innehållet i en översiktsplan kan identifieras på samma sätt för alla kommuner vilket bidrar till möjligheten att göra analyser och sammanställningar av planeringen för till exempel olika allmänna intressen.

Mark- och vattenanvändning

Även mark- och vattenanvändningen är en mycket viktig del av översiktsplanen. Översiktsplanen ska ange grunddragen för mark- och vattenområdets användning och vara vägledande för efterföljande planering och prövning. Det behöver därför anges specifikt för vilken enskild del av kommunen som ställningstagandena gäller. Boverket föreslår över femtio olika användningar som kommunerna kan använda i sina översiktsplaner. Mark- och vattenanvändningarna omfattar användningar från mer övergripande karaktär till mer detaljerade för att kunna passa kommunernas olika behov. Om en kommun har mark- och vattenanvändningar som inte motsvarar någon av beskrivningarna som Boverket föreslår kan kommunen lägga till ytterligare mark- och vattenanvändningar som då identifieras som ”Annan mark- och vattenanvändning”. Annan mark- och vattenanvändning får endast användas när tillämpbar beskrivning saknas. Information om mark- och vattenanvändning ska vara lägesbestämd till den del av kommunen som användningen berör. Det innebär att information om mark- och vattenanvändning ska kopplas till ett eller flera specifika geobjekt.

KONSEKVENSER

Stadsbyggnadsförvaltningen kommer att behöva förändra sitt arbetssätt vid framtagandet av en framtida översiktsplan. En helt ny översiktsplan kommer att behöva tas fram från grunden eftersom den nuvarande översiktsplanen och fördjupningen av översiktsplanen för Landskrona tätort inte är digital och lägesbestämd. Gällande översiktsplan och fördjupningen innehåller inte heller de 13 olika delarna som Boverket föreslår samt har andra benämningar på utvecklingsinriktningarna.

Landskrona stad har redan den programvara som krävs för att översiktsplanen ska kunna göras digital och lägesbestämd, men leverantören behöver utveckla produkten för att den ska kunna uppfylla kraven. För stadsbyggnadsförvaltningen kommer kostnader för kompetenshöjning att tillkomma, detta i form av utbildning i programvaran för GIS-avdelningen och planavdelningen.

Vad gäller de ekonomiska konsekvenserna så bedömer Boverket att den kommunala finansieringsprincipen inte är tillämplig för denna författning, vilket innebär att staten inte kommer att justera stadsbidraget för täcka ökade kostnader för kommunerna. Detta beror på att kravet på att uppgifter i en översiktsplan ska kunna tillgängliggöras och behandlas digitalt redan är infört i plan- och byggförordningen (2011:338). Föreskrifterna reglerar endast grundläggande förutsättningar för hur översiktsplanens information ska kunna tillgängliggöras och behandlas digitalt.

BEDÖMNING

En del kommuner har lyft fram att formkrav på översiktsplanen kan leda till ett överdrivet fokus på formalia, som tar fokus från planeringsfrågor. Arbetsmetodiken vid framtagandet av översiktsplanen kommer att förändras, vilket under införandefasen förväntas innebära en högre tidsåtgång. Men stadsbyggnadsförvaltningen ser fördelar med ett enhetligt formkrav och bedömer att formkravet på sikt kan ge tids- och kvalitetsvinster i framtagandet av en översiktsplan, liksom vid tillämpningen av översiktsplanen. Tids- och kvalitetsvinsterna kommer dock bara ske om programvaruleverantörerna kan leverera en programvara som uppfyller kraven och som dessutom är användarvänlig. Landskrona stad har tillgång till en programvara, men det återstår fortfarande utveckling från leverantörens sida för att programvaran ska kunna uppfylla kraven.

Vad gäller innehållet i framtida översiktsplaner, föreslår Boverket i föreskrifterna, att översiktsplanerna ska bestå av 13 delar. Stadsbyggnadsförvaltningen bedömer att dessa delar kommer att täcka in det som krävs för att uppfylla lagkravet.

Även vad gäller utvecklingsinriktning ser stadsbyggnadsförvaltningen att de fyra föreslagna inriktningarna kommer att täcka in kommunens föreslagna utveckling. Det framgår inte om utvecklingsinriktningen ska vara lägesbestämd, detta skulle kunna förtydligas i föreskrifterna.

Boverket föreslår över femtio olika mark- och vattenanvändningar som kommunerna kan använda i sina översiktsplaner, även här bedöms dessa vara tillräckliga för att visa föreslagen mark- och vattenanvändning. Skulle någon användning saknas, finns möjlighet för kommunerna att använda kategorin annan användning, vilket gör att detta inte anses vara någon begränsning.

Sammanfattningsvis är stadsbyggnadsförvaltningen positiv till de nya föreskrifterna vad gäller krav på digital och lägesbestämd översiktsplan, formkrav och innehåll. Enhetlig identifiering och beskrivning av översiktsplanens information underlättar för kommunerna att uppfylla de lagkrav som finns idag både vad det gäller innehållet i en översiktsplan och att översiktsplanen ska kunna tillgängliggöras och behandlas digitalt. Utan en enhetlig struktur på informationen måste varje kommun själv säkerställa att de uppfyller lagkraven. Stadsbyggnadsförvaltningen ser dock utmaningar i implementeringen eftersom utveckling av programvara är beroende av företagen som utvecklar programvarorna samt att Lantmäteriet håller på att ta fram en nationell informationsspecifikation om översiktsplan och att denna ännu inte finns på plats.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Stadsbyggnadsförvaltningen föreslår stadsbyggnadsnämnden

att godkänna föreliggande skrivelse

samt att sända ärendet till kommunstyrelsen för beslut

Stadsbyggnadsförvaltningen

Johan Nilsson
Stadsbyggnadschef

Lisa Lindekranz
Planchef

Jennie Luthander
Översiktsplanarkitekt